

LO

Vår sak nr: 1284/12 DW

Arkivnr: 011:234

Deres ref:

Dato: 10.09.2012

HØRING: NOU 2012:13 PENSJONSLOVENE OG FOLKETRYGDREFORMEN

Vi viser til brev av 12.7.12, og vil med dette få komme med våre tilbakemeldinger.

Innledning

NTL har i dag mange medlemmer med privat tjenestepensjon, både med ytelses- og innskuddsordninger. Videre har vi grupper som i dag har offentlig tjenestepensjon, men som på bakgrunn av privatisering/konkurransesutsetting vil kunne bli overført privat tjenestepensjon.

Vårt utgangspunkt for ytelsene fra tjenestepensjonsordningene er at de skal gi 2/3 av sluttlønn ved 65 år og 30 års medlemskap i ordningene. Det er også utgangspunkt for vår høringsuttalelse.

Hovedoppgaven til Banklovkommisjonen har vært å komme med forslag som tilpasser privat tjenestepensjon, i praksis dagens foretakspensjonsordninger, til ny folketrygd.

De foreslåtte løsningene rykker i stor grad på risiko- og ansvarsforholdet mellom de tre partene i en tjenestepensjonsordning. Pensjonsinnretningene får ubetydelig ansvar i fremtiden, arbeidsgiver litt eller minimalt med risiko. Dette medfører at risiko- og ansvar i stor grad blir overført arbeidstakerne. Forslaget om nullavkastning kan for eksempel føre til at pensjonsinnretningene i ikke prioriterer trygge investeringer av pensjonskapitalen.

Dersom det nye regelverket blir vedtatt og med den foreslåtte risiko- og ansvarsdelingen, vil det etter NTLs syn være svært gode grunner for at arbeidstakersiden selv i større grad må ta hånd om organiseringen av tjenestepensjonsordningene. Derfor legger vi til grunn at tjenestepensjonsordningene skal forvaltes i samarbeid med arbeidslivets parter.

NTL kan ikke akseptere skattesubsidiering av pensjonsinnbetalingene, uten at det er en felles forvaltning. I tillegg må det legges sterkere regulering på livselskapenes muligheter til å spekulere med pensjonskapitalen. I dag eksponeres finansintitusjonene i liten grad for risiko når de investerer pensjonskapitalen, mens det er innskyterne i ordningen som tar det meste av risikoen, derfor må det sterkere regulering til.

Obligatorisk tjenestepensjon

Sammenlignet med dagens obligatoriske tjenestepensjon, inneholder utredningen flere gode forslag. For å unngå ytterligere forvirring med ulike produktløsninger og –nivåer, mener vi at dagens obligatoriske tjenestepensjon må erstattes med grunnmodellen som foreslås i utredningen.

Dette vil gi en uvesentlig kostnadsendring for arbeidsgiverne, men vil over tid gi noe bedre pensjonsrettigheter for de ansatte. Påbyggingsløsningene vil samtidig bli holdt innenfor et samlet regelverk og vil bli enklere å utvikle i den enkelte virksomhet i forhold til økonomi. Videre vil regler for engangsinnskudd og ansattes mulighet til innbetaling bli bedre regulert enn i dag. Ønsket om fleksibilitet og mobilitet i arbeidsmarkedet vil også bli bedre ivaretatt.

Bortfallet av dagens rett for etterlatte til å arve innskuddspensjonsmidlene, kan kompenseres med engangsutbetalte forsikringer.

NTL mener en første fase i innføring av partsansvar for pensjonsordningene bør kunne omfatte denne type pensjonsordninger.

Foretakspensjon

Dagens foretakspensjonsordninger i privat sektor er gode og forutsigbare løsninger for arbeidstakerne, og som gir pensjonsytelser på et nivå som sammen med folketrygden gir mulighet for en livsvarig god pensjonsøkonomi.

Vi finner det vanskelig å forstå helheten og konsekvensene av de nye produktløsningene, før overgangsregler blir detaljert beskrevet. Noe vi forstår at først skjer i delutredning III. Vi vil derfor understreke at våre tilbakemeldinger gis under den forventning at de forslag som kommer i den siste utredningen er tilfredsstillende og gir en helhetlig løsning som er god.

Vi støtter derfor dissens som LO mfl. står bak på dette området.

Tilsvarende gjelder at det i denne omgang ikke kommer tilpassede forslag knyttet til uføre- og etterlattepensjon. Disse har stor betydning for de samtlige pensjonsrettighetene som ligger i dagens foretakspensjonsordninger, og en rask overgang til nye løsninger uten at disse løsningene er klare er ikke ønskelig.

Pensjonsinnretningene

Vi registrerer at de kommersielle pensjonsinnretningene allerede i lang tid har tatt det for gitt at de nye hybridløsningene vil være svært fordelaktige for deres del, med lave eller ingen avkastningsgaranti og svært liten risiko for videre økning i levealder. Det er vår bekymring at det vil oppstå et sterkt press på de gjenværende ytelsesordningene, for så raskt som mulig å få lukket disse og innført nye nullgaranterte produkter. Dette selv om det på kort sikt oppstår en massiv utstedelse av fripoliser.

Det er kjent at pensjonsinnretningene har noen utfordringer med garanterte renter i den lavrenteperioden vi er inne i. Men som det framgår av tabell 5.3 på side 103 i utredningen, har de tre største livselskapene hatt en bokført avkastning på 5,3 % i snitt de siste 10 årene. Med andre ord 2 % -poeng over garantert rente, og som er midler som kunne vært brukt til å bygge opp reserver/buffere til den situasjonen vi nå er i. I stedet har selskapene tilbakeført vesentlige

overskudd, trolig for å kunne være attraktive i markedet.

Imidlertid vil det for forvaltningene av fripoliser være en stor fordel om et mer langsiktig obligasjonsmarked kunne vært benyttet til dette, jfr. vårt hørings svar knyttet til delutredning I om fripoliser og kapitalkrav.

Økningen i befolkningens levealder har vært godt kjent lenge, og vi registrerer at Banklovkommisjonen påpeker at pensjonsinnretningene har regnet sine premier ut fra en dødelighetsstatistikk som ikke har tatt høyde for utviklingen. Konsekvensen av bransjens manglende tilpasning til dette, er at ansvaret for økt levealder nå i stedet overføres arbeidstakerne.

Vi oppfatter disse to forholdene slik at konkurransen i pensjonsmarkedet har medført et fokus på å spare så lite som mulig, ikke å spare det som er nødvendig. Konkurransen har derfor gått utover ansatte med gode pensjonsordninger

LO må i perioden fram til nye produkter lanseres utrede hvordan vi på best mulig måte kan komme med offensive og framtidsrettede løsninger der vi har større innflytelse. Det kan være nyttig å innhente mer relevant informasjon om hvordan tjenestepensjon organiseres i andre land. Jfr. her de innspillene som blant annet kom fra Hippe-utvalget om brede tjenestepensjonsordninger.

Øvrige innspill

Vi savner eksempler og beregninger som er mer konkret når det gjelder:

- Regnskapsføring for foretakene
- Forventet pensjonsnivå ved ulik lønnsutvikling

Banklovkommisjonen skriver flere steder at de "antar" at de ulike modellene gir vesentlig lavere balanseførte forpliktelser. Dette bør faktisk beregnes og eksemplifiseres, slik at konsekvensene kan konkretiseres.

Kommisjonen er også presis i sin beskrivelse av den formelle posisjonen den private "Regnskapsstiftelsen" har når det gjelder fastsetting av økonomiske parametre for pensjon. Det bør nå være en god anledning for at disse vurderingene for framtiden skal ligge til et offentlig organ, for eksempel Finanstilsynet.

De få eksemplene som viser forventet kompensasjonsgrad i det foreslåtte systemet, tar utgangspunkt i jevn inntekt i en 40-årig yrkeskarriere. Sett i forhold til dagens krav om 30 års opptjening til full pensjon, er dette en vesentlig innstramming og som burde vært tydeliggjort.

Det må foreligge betydelig flere eksempler, som viser kompensasjonsgradene ved ulike utviklingsløp i inntekt/deltid. Tilsvarende bør gjelde utfall manglende sikring av regulering i grunnmodellen etter pensjonering.

Det vil gjøre det enklere å vurdere den reelle forskjellen mellom nytt og gammelt system.

Det er i grunnmodellen foreslått at pensjonsinnretningene kan belaste den forsikredes

avkastning/beholding en premie for restrisiko for levealder etter pensjonsuttak. Vi vil i stedet foreslå at det avsettes i opptjeningstiden et element til administrasjonsreserve, som skal dekket denne restrisikoen, samt kostnader med forvaltning og administrasjon av pensjonsbeholdningen etter utmelding/pensjonering.

Banklovkommisjonen legger opp til at pensjonsinnretningene skal fastsette et bransjefastsatt delingstall, med utgangspunkt i folketrygdens delingstall. Slik vi forstår dette, skal dette da omfatte hele pensjonsbransjen. Imidlertid legges det opp til at det kan fastsettes egne delingstall for den enkelte pensjonsordning, når bestanden har trekk som gjør at den avviker.

Vi mener at dette må ses på en gang til, da en situasjon der enkelte pensjonsinnretninger får høyere eller lavere delingstall basert på kjønns-, alders-, yrkes- eller geografisk sammensetning, kan framstå som en konkurransefaktor. Og dermed for den enkelte forsikrede en fordel å være i en pensjonsinnretning med lavest mulig delingstall. Dette bør derfor ses nærmere på.

Kommisjonen legger opp til å videreføre dagens regler for hva som er pensjongivende inntekt, bortsett fra å fjerne 1 G som trekkes ut i dagens innskuddsordninger. Forslaget om lineær opptjening fra første krone støttes.

Vi vil foreslå et mer omfattende lønnsgrunnlag, der premie beregnes av all månedlig inntekt. Dette vil gi en riktigere og bedre pensjonsopptjening for store yrkesgrupper med stor variasjon i sin inntekt. Risikodekninger knyttet til uføre- og etterlattepensjon må som i dag knyttes til en på forhånd avtalt lønn.

Vi vil videre støtte dissensen knyttet til avkortingseffektene for de som fratrer ved 62 år. En modell med noe høyere opptjening før fylte 62 år, og lavere videre, vil gi en mer akseptabel pensjon for de som har behov for å fratre med fleksibel alderspensjon ved 62 år.

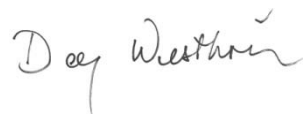
Vi vil også støtte UNIOs dissens om at det ikke skal være mulighet for individuelt investeringsvalg. Selv om denne løsningen finnes i dagens innskuddsordninger, er den lite brukt. Vi mener at den beste forvaltningen av tjenstepensjonsordninger skjer i en stor og kollektiv forvaltning. Dette gir lave kostnader og sikkerhet for likeverdig utvikling i verdier, uavhengig av interesse og kompetanse når det gjelder forvaltning av kapital.

Finansdepartementet oppnevner medlemmer til Banklovkommisjonen, og vi registrer at den i dette arbeidet har vært bredt sammensatt. Kommisjonen setter imidlertid mye av det praktiske arbeidet ut til en underliggende arbeidsgruppe. Vi vil for fremtiden be om at også medlemmene i arbeidsgruppen nevnes i kommisjonens rapporter, slik at det er full åpenhet rundt hvilke organisasjoner/foretak som bidrar med beregninger og forutsetninger.

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

John Leirvaag

Dag Westhrin